

?lkö?retim Okulu Etik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?lkö?retim Okulu Etik Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23415>

Özet

İlköğretim Okulu Etik Ölçeği, ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler ile bu okullarda öğrenim gören öğrencilerin okulun etik iklimine dair algılarını belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir uyarlama çalışmasıdır. Ölçek, okul ortamındaki etik davranışlar ve ilişkileri değerlendirmeyi hedefler. Türkçeye uyarlama süreci, ölçeğin orijinal yapısının Türk kültürüne ve eğitim sistemine uygunluğunu sağlamak için kapsamlı yapı geçerliliği analizlerini içermiştir.

Bu çalışma, özellikle öğrenci-öğretmen, öğretmen-öğrenci ve öğrenci-öğrenci arasındaki etik etkileşim boyutlarını inceleyerek, okulun genel etik atmosferine dair nicel veriler sunmaktadır. Ölçek, 38 maddeden oluşmakta olup, 5'li Likert tipi derecelendirme ile uygulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Okul etiği, etik iklim, ilköğretim, uyarlama, öğretmen-öğrenci ilişkileri, eğitim etiği, psikometrik özellikler.

Yazarlar

Özcan, K., Balyer, A.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğrencilerin ve öğretmenlerin ilköğretim okulu bağlamındaki etik iklim algılarının geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Orijinal olarak yabancı dilde geliştirilmiş olan bu araç, Türk eğitim sistemine ve diline uyarlanarak bilimsel araştırmalara kazandırılması hedeflenmiştir.

Uyarlama çalışması, okul yöneticilerine ve eğitim politikacılarına, okuldaki etik değerlere ve ilişkisel adalete yönelik mevcut durumu anlamaları ve iyileştirme stratejileri geliştirmeleri için veri sağlama amacıyla yapılmaktadır. Ölçek, okul ortamındaki farklı paydaşların (öğrenci ve öğretmen) etik algılarındaki potansiyel farklılıkları ortaya koymada kritik bir rol oynamaktadır.

Yapı

İlköğretim Okulu Etik Ölçeği, okulun etik iklimini çok boyutlu bir yapı olarak ele almaktadır. Yapılan faktör analizleri sonucunda ölçeğin üç temel alt boyuttan oluştuğu belirlenmiştir. Bu alt boyutlar, okul ortamında gözlemlenen etik davranışlar ve ilişkilerin odak noktalarını temsil etmektedir.

Öğretmen-Öğrenci İlişkileri: Öğretmenlerin öğrencilere karşı sergilediği etik tutum ve

davran??lar? kapsar.

Ö?renci-Ö?retmen ?li?kileri/Ö?renme Çevresi: Ö?renci bak?? aç?s?ndan ö?retmenlerle olan etkile?im eti?ini ve genel ö?renme ortam?n?n etik kalitesini de?erlendirir.

Ö?renci-Ö?renci ?li?kileri: Ö?rencilerin kendi aralar?ndaki etkile?imlerde gözlemlenen etik davran??lar? ve sayg?y? ölçer.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe'ye uyarlama sürecinde, kapsaml? psikometrik analizler gerçekleştirilmi?tir. Yap? geçerlili?ini test etmek amacıyla hem ke?fedici hem de do?rulay?c? faktör analizleri kullan?lm??t?r.

Yap?s?sal modelin uygunlu?unu de?erlendirmek için kullan?lan uyum indeksleri, önerilen üç faktörlü yap?n?n veriyle uyumlu oldu?unu göstermi?tir. Elde edilen önemli uyum indeksleri ?unlard?r: χ^2/df oran? 1.65 olarak bulunmu?tur (bu de?erin 3'ün alt?nda olmas? iyi uyuma i?aret eder). Di?er uyum indeksleri ise ?öyledir: RMSEA: 0.05, RMR: 0.06, SRMR: 0.04, NFI: 0.95, NNFI: 0.97, CFI: 0.98, GFI: 0.87, AGFI: 0.85 ve PGFI: 0.75. Bu de?erler, ölçe?in önerilen yeni modelinin kabul edilebilir düzeyde uygun oldu?unu kan?tlamaktad?r. Ayr?ca, ölçe?in alt faktörleri ile toplam puan aras?ndaki korelasyon katsay?s?n?n 0.85'e e?it veya daha küçük olmas?, alt boyutlar?n toplam puanla anlaml? ancak a??r? örtü?meyen bir ili?ki içinde oldu?unu göstermektedir.

Güvenilirlik

?lkö?retim Okulu Etik Ölçe?i'nin iç tutarlılık güvenilirli?i, Cronbach α katsay?s? ile analiz edilmi?tir. Elde edilen katsay?lar, ölçe?in yüksek düzeyde güvenilirli?e sahip oldu?unu ortaya koymaktad?r.

Ölçe?in tamam?na ili?kin hesaplanan Cronbach α güvenilirlik katsay?s? 0.91'dir. Alt boyutlar?n güvenilirlik katsay?lar? ise a?a??daki gibidir:

Ö?retmen-Ö?renci ?li?kileri alt boyutu: 0.92

Ö?renci-Ö?retmen ?li?kileri/Ö?renme Çevresi alt boyutu: 0.85

Ö?renci-Ö?renci ?li?kileri alt boyutu: 0.72

Tüm alt boyutlar?n güvenilirlik katsay?lar?n?n kabul edilebilir limitlerin (genellikle 0.70) üzerinde olmas?, ölçe?in alt boyutlar?n?n da tutarlı ölçümler sa?lad??n?n?n teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?s?sal geçerlili?inin belirlenmesi amacıyla öncelikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) uygulanm??, ardından bu yap? Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile test edilmi?tir.

AFA sonucunda, öz değeri 1'in üzerinde olan ve kuramsal olarak anlamlı üç faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Bu üç faktörlü yapı, ölçeğin ölçtüğü toplam varyansın % 46.91'ini açıklamaktadır. Bu oran, sosyal bilimler alanında kabul edilebilir düzeyde bir açıklayıcılığı göstermektedir. DFA sonuçları ise, AFA ile belirlenen bu üç faktörlü yapıya mükemmel uyum gösterdiğini (RMSEA: 0.05, CFI: 0.98) kanıtlamıştır.

Ölçek

Test Türü: Uyarlama Ölçeği (Adaptasyon)

Format: Yazılı Anket Tipi Ölçek

Maddeler: 38 madde

Derecelendirme: 5'li Likert Tipi Ölçek (1= Hiçbir Zaman - 5= Her Zaman)

Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: İlköğretim öğrencileri ve öğretmenleri

Yaş Grubu: İlköğretim seviyesindeki öğrenciler ve yetişkin öğretmenler.

Popülasyon Detayları: Ölçeğin uyarlama çalışması, ilköğretim kademesindeki farklı paydaşları kapsamaktadır.

Test Metodolojisi: Yapı geçerliliği için Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizleri, güvenilirlik için Cronbach α katsayısı kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Etik, okul iklimi, psikometrik, adaptasyon, faktör analizi, öğrenci algısı, öğretmen algısı.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Kenan Özcan

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: kozcan04@hotmail.com

Yazın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı?

Test Yılı?: 2014 (Uyarlama çalışması'nın yayınlandığı yılı).

Şinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:



[ilkogretim-okulu-etik-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Özcan, K., Balyer, A.(2014). İlköğretim Okulu Etik Ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması ve öğrenci-öğretmenlerin ilköğretim okulu etik iklimi algılarının belirlenmesi. *Route Educational ve Social Science Journal*, 1(1), 104-126.

İlköğretim Okulu Etik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin 38 maddesi kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddeler için orijinal yayın veya sorumlu yazar ile iletişime geçilmelidir.